

Til

Justis- og beredskapsdepartementet
v/ lovavdelingen
Ida Sørebo og Jon Lunde
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

11.04.22

Hørings svar fra Norges Røde Kors: Høring – midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina med rett til midlertidig kollektiv beskyttelse

Røde Kors arbeider med å avdekke, hindre og lindre nød og lidelse. Røde Kors spiller en sentral rolle som støtteaktør for norske myndigheter i håndteringen av ankomsten av fordrevne fra Ukraina. Vi viser til høringsbrevet datert 05.04.2022 og sender herved inn våre innspill til høringsnotatet om midlertidig endringer i lovverket som følge av Ukraina-situasjonen og ankomst til Norge av fordrevne.

INNLEDNING

Røde Kors er glad regjeringen planlegger for en ekstraordinær situasjon der mange flyktninger kan komme til Norge. Som støtteaktør og humanitær organisasjon er Røde Kors allerede til stede på 40 lokasjoner i Norge hvor det er mottak eller akuttovernatting for flyktninger. Per 8. april var det rapportert om til sammen 1.168 frivillige fra Røde Kors i aktivitet på disse stedene. Det er blant annet erfaring fra denne aktiviteten, våre migrasjonsrettede aktiviteter og erfaring fra responsen på flyktningsituasjonen i 2015 som vi bygger på i våre innspill til forslagene i høringsnotatet.

Overordnet har vi tre hovedbetyrninger som vi ønsker å løfte:

- **Sikkerheten til flyktingene i Norge må ivaretas bedre.** Det er behov for kontrollmekanismer og tilsyn for å avdekke mulige overgrep og utnyttelse. Vi reagerer derfor på forslagene om å kutte i opplæring og tilsyn på omsorgssenter eller i fosterhjem.
- **Separate systemer for enslige mindreårige ut ifra alder er uheldig og uakseptabelt.** Alle barn som oppholder seg i Norge burde, i kraft av å være barn, ha lik tilgang på omsorg og tjenester. For å sikre dette og tilstrekkelig barnefaglig kompetanse i omsorgen av barna, burde barnevernet ha ansvaret for alle under 18 år, inkludert enslige mindreårige (ikke som nå, hvor UDI har ansvaret for de som er mellom 15-18 år). I det minste burde det være tilsvarende krav til standard på omsorgen for de to gruppene.

- Det er **stort behov for profesjonell psykisk helsehjelp** for traumatiserte flyktninger. Kommunenes kapasitet og/eller kompetanse til å tilby helse- og omsorgstjenester tilpasset behovene denne gruppen har, er svært variabel slik situasjonen er i dag. Dette er det viktig å ha fokus på i tiden fremover.

Mange av forslagene i høringsnotatet går ut på å overføre nye ansvarsområder til kommunene, både i mottaks- og bosettingsfasen. Vi vet at det er store variasjoner i kommunene når det kommer til tilgangen på informasjon, kapasitet og generell kompetanse i å håndtere flyktninger som befinner seg i en sårbar situasjon. Røde Kors mener derfor at det vil være viktig med en overgangsfase slik at kommunene får mulighet til å områ seg og ruste opp. Det er mange kommuner som aldri har bosatt flyktninger før, og med helt nye ordninger vil det være mye å sette seg inn i. Nasjonale myndigheter må derfor gi tydelige føringer på hva som skal på plass og når, slik at de nødvendige tilpasningene på kommunalt nivå kan gjøres så smidig og effektivt som mulig, og de som kommer ikke må vente lengre enn nødvendig med å få tilgang på informasjon og tjenester.

Røde Kors vil nedenfor gi innspill og kommentarer til de forskjellige forslagene som vi mener gir grunn til bekymring og hvor departementene bes revurdere innholdet i disse.

DETALJERTE INNSPILL OG KOMMENTARER

Høringsnotatet er omfattende og for å legge til rette for en rask gjennomgang og vurderingen av våre innspill, vil vi først liste opp de relevante avsnittene fra høringsnotatet, understreke det som vi mener gir grunn til bekymring og deretter komme med våre innspill og kommentarer.

Tilsyn og opplæring for fosterhjem (s.7):

«For å ta imot et økt antall enslige mindreårige asylsøkere foreslås det i punkt 9 endringer i reglene i barnevernloven kapittel 5A om omsorgssentre for mindreårige. I tillegg til en presisering av at barnevernets ansvar for enslige mindreårige under 15 år også gjelder flyktninger og barn som har fått opphold etter utlendingsloven § 34, foreslås det at enslige mindreårige kan tilbys opphold i et familiebasert tilbud som et alternativ til omsorgssentre for mindreårige. Det familiebaserte tilbudet skal oppfylle samme krav som de som stilles til fosterhjem. **Det foreslås videre et unntak fra kravet om at opplæring av fosterhjem må foretas før barnet flytter inn. Unntaket vil gjelde alle fosterhjem, og det understrekes at opplæring fortsatt må gjennomføres selv om det anses nødvendig å lempe på kravet til at det gjøres før barnet flytter inn.** For å sikre at barnevernet i en presset situasjon gis økt fleksibilitet til å prioritere sine ressurser til det beste for alle barn som har behov for tjenester fra barnevernet, foreslås det enkelte endringer i regelverket om krav til bestemte antall tilsyn og tidsfrister.»

Utvidet tekst om opplæring (s. 73-74):

«**Departementet har imidlertid vurdert om det bør åpnes for unntak fra kravet i fosterhjemsforskriften § 3 om at fosterforeldrene skal gjennomføre nødvendig opplæring før barnet flytter inn.** Opplæring er grunnleggende for å forberede fosterforeldre på omsorgsoppgaven. Opplæring tar samtidig tid, og et krav om at opplæringen må være gjennomført før barnet flytter inn, kan bli en flaskehals ved bosetting. Etter departementets oppfatning er det derfor behov for å åpne for utsatt opplæring av alle fosterhjem i en situasjon der det som følge av et høyt antall ankomster er nødvendig for å tilby barn en plass i fosterhjem til rett tid. Formålet med et slikt unntak vil være å legge til rette for at barn så raskt som mulig kan flytte inn i et fosterhjem som oppfyller de øvrige kravene til godkjenning. Kravet om å gjennomføre opplæring må uansett ligge fast, men etter departementets oppfatning er det behov for en viss fleksibilitet med tanke på når opplæringen gjennomføres. Departementet foreslår at unntaket må kunne komme til anvendelse for alle barn som

skal flytte inn i fosterhjem. En situasjon der gjennomføringen av opplæringen forsinker innflyttingen i fosterhjem, kan tenkes å oppstå dersom mange nyrekrutterte fosterhjem skal ha opplæring samtidig. Barna som venter på fosterhjem, vil både kunne være enslig mindreårige og andre barn med behov for barnevernstiltak. Dersom opplæringen først har blitt en flaskehals, vil forsinkelsen ramme alle barn som venter på fosterhjem. Departementet foreslår derfor at unntaksadgangen skal gjelde ved godkjenningen av alle fosterhjem. Forsinkelsen må imidlertid være en konsekvens av et høyt antall ankomster til Norge av personer fordrevet fra Ukraina.»

Utvidet tekst om tilsyn (s. 75-76):

«**Departementet foreslår at det kan gjøres unntak fra kravet til antall oppfølgingsbesøk i fosterhjem.** Forslaget innebærer ikke at det lempes på barneverntjenestens oppfølgingsplikt. Oppfølgingsplikten er grunnleggende for at barneverntjenesten skal kunne ivareta sitt ansvar for barnet og fosterhjemmet. Dagens fosterhjemsforskrift stiller imidlertid detaljerte krav til hvordan oppfølgingen skal gjennomføres. Fosterhjemsforskriften § 7 tredje ledd stiller krav om minst fire oppfølgingsbesøk i året, men at barneverntjenesten kan vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn to år, dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode. For å oppnå økt fleksibilitet foreslår departementet at adgangen til å vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året, skal gjelde selv om barnet har vært plassert i fosterhjem i mindre enn to år. Unntaksadgangen gjelder for alle fosterhjem og skal gi barneverntjenesten økt mulighet til å prioritere antall besøk ut fra hvilke fosterhjem som anses å ha det største behovet for slik oppfølging.

Departementet viser til forslaget til nytt fjerde ledd i fosterhjemsforskriften § 7.

Departementet foreslår også å gi hjemmel til å fravike kravet om antall tilsynsbesøk. Tilsyn er en viktig rettssikkerhetsgaranti, og forslaget innebærer ingen endringer i fosterhjemskommunens tilsynsansvar. Målet med forslaget er å åpne for økt fleksibilitet med hensyn til hvordan fosterhjemskommunen utfører tilsynsoppgaven i en ekstraordinær situasjon. Fosterhjemsforskriften § 9 første ledd stiller krav om at fosterhjemskommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle formålet med tilsynsoppgaven, men minimum fire ganger i året. Dersom fosterhjemskommunen vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode og barnet samtykker, kan fosterhjemskommunen vedta at tilsynet skal reduseres til minimum to ganger i året for barn som er fylt 15 år og har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn to år. Departementet foreslår imidlertid et nytt siste ledd i fosterhjemsforskriften § 9 som åpner for å redusere antall stedlige tilsynsbesøk til to i året dersom fosterhjemskommunen vurderer at forholdene i fosterhjemmet er gode, og barnet samtykker. Forslaget innebærer at det lempes på vilkårene om at barnet må være over 15 år og ha bodd i fosterhjemmet i minst to år.»

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors har forståelse for at det er behov for å lette på kravene i en ekstraordinær situasjon, men vi vil understreke at nettopp disse foreslåtte endringene kan utgjøre en stor risiko for kvaliteten på tilbudet og omsorgen som leveres mot en gruppe som er i en særskilt sårbar situasjon. Røde Kors mener tilsynene og opplæringen som et minimum burde opprettholdes, og ideelt sett styrkes, ikke reduseres.

I tillegg vil vi fremheve at når man reduserer både opplæring og tilsyn, som forslått i visse tilfeller, vil dette innebære redusert kompetanse og derav en økt risiko for overgrep og utnyttelse samtidig som det vil være mindre muligheter for å avdekke slike forhold. En reduksjon på det ene burde derfor snarere føre til en økning på det andre for å sikre at det kan gis forsvarlig omsorg til barna som skal være i fosterhjem.

Det har allerede kommet informasjon om overgrep mot mindreårige flyktninger i Norge og menn som har samlet seg på mottak for å komme i kontakt med kvinner. Røde Kors ber derfor myndighetene være ekstra oppmerksomme på risikoen for overgrep og flyktningens beskyttelsesbehov i den uoversiktlige situasjonen vi nå har.

I tillegg til at opplæring gir fosterforeldre den nødvendige kunnskapen for å ivareta barn som har særlig store behov for omsorg og oppfølging, er opplæringsperioden en mulighet for systemet til å fange opp hvorvidt de som ønsker å være fosterforeldrene faktisk er egnet for oppgaven.

Røde Kors ber derfor regjeringen vurdere å opprettholde kravene, og heller sette av nok ressurser til å gjennomføre opplæringen og tilsynene, fremfor å senke standarden. Hvis regjeringen likevel velger å lempe i kravet til opplæring før barnet flytter inn, så blir tilsynet desto viktigere. Kutt i tilsyn fremstår derfor ikke som noen god løsning – da forholdene ved høye ankomster kan bli verre og behovet for tilsyn for å bedre forholdene øke.

Det myndighetene vurderer her kan ha store konsekvenser for barns sikkerhet og helse.

Endringer i plan- og bygningsloven (s. 8):

«For å kunne sikre tilstrekkelig kapasitet for innkvartering, bosetting, barnehage og skole foreslås det i punkt 13 endringer i plan- og bygningsloven. Det foreslås en ny bestemmelse, § 20-9, som gir kommunene myndighet til å gi unntak fra arealplan og krav om søknad om tillatelse for oppføring, tidsbestemt bruksendring av eksisterende bygninger og plassering eller oppføring av midlertidige bygninger. Bestemmelsen er i første rekke rettet mot tiltak med varighet inntil to år. For å sikre at kommunene har tilstrekkelig handlingsrom og fleksibilitet til å skaffe nok boliger, åpner likevel lovforslaget for at kommunene også kan gi unntak for oppføring av nye, permanente boliger. Det er også foreslått enkelte unntak fra krav i lov og forskrift, deriblant krav til nabovarsel, midlertidig brukstillatelse og ferdigattest og tekniske krav.»

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors har forståelse for at det i ekstraordinær situasjon er viktig å sikre nok innkvartering. Samtidig vil vi uttrykke bekymring for at kravene til bygg som skal benyttes til dette senkes da det kan påvirke helse, miljø og sikkerhet til flyktningene som kommer. Norge har god kapasitet til å huse flyktninger, og vi vil advare mot å redusere standarden på innkvarteringen så det går ut over livskvaliteten til flyktningene. Særlig gjelder dette bygningsmasse som normalt ikke er i bruk eller er utgått på dato, men som nå igjen tas i bruk for å huse flyktninger. Her må man vurdere egnethet og forsvarlighet opp mot det som byggene skal benyttes til.

Kommunene bør strekke seg langt for å sikre standarden på akuttinnkvartering og mottak så flyktninger som har gjennomgått svært tøffe opplevelser ikke får en dårligere start i Norge enn det vi kan forvente.

Dårlige boforhold vil også kunne påvirke integrering, psykisk og fysisk helse og gjøre jobben til kommunene vanskeligere dersom flyktninger får ekstra belastning på grunn av elendige boforhold.

6.3.4. Utlendingsloven § 92 (s. 31-32):

«Etter departementets vurdering er det ikke ønskelig å gjøre endringer i § 92 og gi rett til fritt rettsråd uten behovsprøving også for de som får sin søknad om beskyttelse vurdert etter § 34. Ved en ordning med midlertidig kollektiv beskyttelse vil de aller fleste søknader som vurderes for ordningen

bli innvilget, og det er derfor ikke et særlig behov for juridisk veiledning verken for enslige mindreårige eller andre asylsøkere.

En ordning med oppnevning av advokat til enslige mindreårige asylsøkere i en massefluksituasjon vil for øvrig kunne bli en flaskehals til hinder for effektiv sakshåndtering og raske vedtak. Når vedtakene kommer raskt etter søknad, vil dessuten advokatens forberedende oppgaver i disse sakene i stor grad bortfalle. Ved et eventuelt avslag kan søkeren velge å påklage vedtaket (uten at det gis fritt rettsråd), eller søkeren kan be om å få en individuell asylvurdering etter utlendingsloven § 28. Dersom søknaden undergis en individuell vurdering, vil de ordinære bestemmelsene om fritt rettsråd i § 92 komme til anvendelse.»

Kommentar fra Røde Kors:

Søkeren burde ha fritt rettshjelp når hun/han får avslag, eller i det minste kreve en behovsprøving. Enslige mindreårige søkere burde i alle tilfelle antas å ha behov for fritt rettsråd hvis de har fått avslag. Det er stor forskjell på en prosess hvor beskyttelse vurderes etter utlendingsloven § 34 med relativt rask vurdering og tilgang på et fullverdig velferdssystem og bosetting, opp mot en prosess hvor det søkes individuell beskyttelse etter utlendingsloven § 28 hvor det må påregnes lang ventetid med uavklart status. For de som skulle få avslag på beskyttelse etter utlendingsloven § 34, vil det derfor ha relativt stor velferdsmessig betydning om man vurderes under kollektiv eller individuell beskyttelse.

Dette, sett i sammenheng med at det er lite reelt at en person som nylig er ankommet landet, særlig en enslig mindreårig, vil kunne navigere systemet og alene ivareta sine rettigheter i en klageprosess, gjøre at dette er et forslag vi ikke kan støtte. Departementet har selv anslått at dette vil gjelde svært få av de som kommer og søker nå, slik at det å innvilge en slik utvidet rettighet, ikke vil medføre nevneverdige ressursmessige belastninger.

8.3.4. Introduksjonsprogram (avsnitt hentet fra s. 44-47):

«Etter integreringsloven § 8, jf. § 9, har innvandrere mellom 18 og 55 år som har fått opphold etter utlendingsloven § 34, rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram. I lys av målsettingen om at flest mulig skal komme raskt ut i arbeid, foreslår departementet at personer som får opphold etter utlendingsloven § 34, skal ha rett, men ikke plikt, til å delta i introduksjonsprogram. Departementet tar utgangspunkt i at mange av de fordrevne fra Ukraina kan gå inn i ordinært arbeid. De som kommer i arbeid, kan kombinere arbeidet med introduksjonsprogrammet. Studenter med studieplass i høyere utdanning eller høyere yrkesfaglig utdanning kan ta utdanningen som del av introduksjonsprogrammet de første månedene, slik at de får noen måneder med introduksjonsstønning før de kan gå over på ordningene for lån og stipend i Lånekassen.

Departementet foreslår også noen endringer i innholdet, omfanget og varigheten av introduksjonsprogrammet personer som får opphold etter utlendingsloven § 34 har rett til. Det foreslås et program med varighet på seks måneder, der målet vil være enten ordinært arbeid, høyere utdanning eller høyere yrkesfaglig utdanning med videre støtte fra Lånekassen, eventuelt kombinert med deltidsjobb. Varigheten på seks måneder foreslås blant annet på bakgrunn av generell informasjon om utdanningsnivået i Ukraina, som tilsier at en høy andel av de fordrevne vil ha utdanning på minimum videregående nivå fra før og dermed være i målgruppen for et kort program etter de ordinære reglene i loven.»

...

«For de fleste vil programmet begrenses til seks måneder. Det foreslås ikke en mulighet for forlengelse, slik det normalt åpnes for etter integreringsloven. Departementet antar at mange vil gå ut i ordinært arbeid enten før eller etter programmet. Dersom det viser seg at mange ikke kommer i ordinært arbeid etter programmet, kan forslaget føre til at flere oppsøker NAV for å få inntektssikring i form av sosialstønning eller for å få oppfølging eller arbeidsmarkedstiltak. Gjennom forskriftshjemmelen som omtales nedenfor, kan departementet vurdere på nytt om det bør åpnes for forlengelse av programmet for denne gruppen, dersom det vurderes som mer hensiktsmessig med et lengre introduksjonsprogram enn overgang til arbeidsmarkedstiltak i regi av NAV.»

...

«Forslaget om introduksjonsprogram på inntil seks måneder bestående av arbeids- eller utdanningsrettede elementer og et språktilbud innebærer at det gjøres unntak fra minstekravene til programmets innhold i § 14. Unntaket fra minstekravene gjelder også for de som eventuelt går over i et lengre program i tråd med § 13 tredje eller fjerde ledd. Kommunene vil etter dette ikke ha plikt til å tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kurs i livsmestring eller kurs i foreldreveiledning. Kommuner som ønsker det og har kapasitet, kan tilby kursene i livsmestring eller foreldreveiledning på eget initiativ.»

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors mener at kunnskap om språk og samfunnskunnskap, livsmestring og foreldreveiledning er viktig for å sikre god integrering i samfunnet. 6 måneder er ikke tilstrekkelig for å lære et nytt språk, og selv om flyktningene kommer raskt ut i arbeid er ikke det en garanti for at arbeidet bidrar til videre språkutvikling. Kunnskap om samfunnet er viktig for å kunne navigere i et nytt land og nye systemer, samt å kjenne til og kunne få tilgang til sine rettigheter. Flyktninger fra Ukraina bør ha rett til tilbud, tilpasning og forlenging av opplæring ut ifra behov.

Mennesker på flukt skal bearbeide traumer, bygge ny hverdag, tilpasse seg en ny kultur, og ofte måtte fungere i nye familiekonstellasjoner. Kurs i livsmestring og foreldreveiledning kan derfor være like viktig for flyktninger fra Ukraina som for andre grupper av flyktninger.

Ulike løsninger på tilbud om introduksjon- og språktilbud (s.47-49):

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors sin erfaring er at de fleste flyktninger som kommer til Norge ønsker å komme i gang med normalisering av livet sitt så fort som mulig. Ventetid på mottak, ventetid på bosetting og etter hvert ventetid på å komme i gang med språkopplæring og jobbsøking blir ofte belastende for den psykiske helsen. Vår erfaring er at jo fortore folk får mulighet til å komme i gang med å bygge et vanlig liv i sitt nye oppholdsland, jo bedre vil integreringen skje. Basert på disse erfaringene er vår anbefaling at språkopplæring og introduksjonsprogram bør starte så fort som mulig. Dersom ventetiden blir for lang risikerer vi at nybosatte flyktninger blir pasifisert og får vanskeligheter med å finne sin plass i lokalmiljøet dersom de ikke har noe meningsfullt å fylle hverdagen med. Kommunene må få tilstrekkelig med ressurser for å ruste opp tjenester rettet mot flyktninger, slik at flyktningene kan komme i gang så fort som mulig.

Røde Kors er til stede over hele landet med integreringsaktiviteter for flyktninger og migranter. For å møte de økte behovene for integreringsaktiviteter lokalt har vi laget en oppskaleringsspakke for våre lokalforeninger og distriktskontor. Som et supplement til kommunens tilbud til flyktninger ønsker vi

å sikre gode opplevelser for nybosatte flyktninger, og er nå i gang med rekruttering og opplæring av nye frivillige. For langsiktig og godt integreringsarbeid er det viktig med øremerkede midler til frivilligheten.

9.2. Endringer i omsorgssentertilbudet (s. 53)

9.2.1. Gjeldende rett

«Ansvaret for tilbudet til enslige mindreårige under 15 år reguleres særskilt i barnevernloven kapittel 5A. I henhold til barnevernloven § 5A-1 første ledd skal Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) gi barn som har kommet til riket og søkt asyl uten foreldre eller andre med foreldreansvar, tilbud om opphold i et omsorgssenter for mindreårige. Tilbudet gjelder for barn som er under 15 år når søknaden om beskyttelse fremmes. Det følger av tolkningsuttalelse fra departementet i brev til Bufdir 23. august 2021 at barnevernloven kapittel 5A bør tolkes slik at det også omfatter enslige mindreårige flyktninger. Ny barnevernslov vil tre i kraft 1. januar 2023. I den nye barnevernsloven er omsorgssentertilbudet regulert i kapittel 11. Kapitlet er i hovedsak en videreføring av dagens barnevernlov kapittel 5A – det er få materielle endringer. Bufetats plikt til å tilby plass i omsorgssenter følger av ny barnevernslov § 11-1.

Enslige mindreårige over 15 år ivaretas av utlendingsmyndighetene. Det følger av utlendingsloven § 95 at en utlending som søker om beskyttelse, skal gis tilbud om innkvartering. Videre følger det av bestemmelsens andre ledd at Utlendingsdirektoratet har omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak. Asylmottaket ved driftsoperatøren kan utøve omsorgen på vegne av Utlendingsdirektoratet. Omsorgsansvaret er videre beskrevet i forskrift om omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak.»

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors støtter departementets vurdering om at «barn som er fordrevet fra Ukraina og kommer alene til Norge uten omsorgspersoner, vil ha det samme behovet for omsorg og beskyttelse som enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere». Ansvaret for denne gruppen enslige mindreårige bør derfor følge reglene i barnevernloven kapittel 5A om omsorgssentre for mindreårige. Røde Kors har i lang tid kommunisert ovenfor myndighetene at enslige mindreårige asylsøkere over 15 år bør være sikret den samme omsorgen som enslige mindreårige asylsøkere under 15 år har. Deres behov, omsorg og rettssikkerhet bør ivaretas av Bufetat og Barnevernet, og ikke UDI slik lovverket tilsier i dag.

Barn under 18 år er fremdeles barn og har særskilte omsorgsbehov. Det finnes ikke noe saklig grunnlag eller godt argument for å skille ut en gruppe barn slik som enslige mindreårige asylsøkere over 15 år blir i dag. Barn og unge rammes på en helt annen måte av kriser og krig enn voksne, og forsvarlig omsorg og psykososial oppfølging er veldig viktig for deres utvikling.

Erfaringer fra flyktningssituasjonen i 2015 viste at enslige mindreårige over 15 år er en særlig utsatt og sårbar gruppe. I 2015 meldte frivillige i Røde Kors om alvorlige bekymringer knyttet til denne gruppa. Flere enslige mindreårige forsvant fra mottakene og man mistet oversikten over hvor de befant seg. Frivillige rapporterte om selvskading og selvmordstanker blant enslige mindreårige på mottak. Røde Kors er bekymret for at lignende tilstander kan oppstå og at mottakene ikke har tilstrekkelig kapasitet eller barnefaglig kompetanse til å ivareta de særskilte behovene til denne gruppen.

11.4.2. Kapasitetsutfordringer i helse- og omsorgstjenesten på kortere og lengre sikt – igangsatte og mulige tiltak for å avbøte utfordringene (s.124)

«Rapportering fra kommunene tilsier at det bør rettes særlig oppmerksomhet mot kapasitet innen psykososial hjelp og allmennlegetjenester. Regjeringen har derfor 1. april foreslått endringer i statsbudsjettet som innebærer en målrettet styrking av det psykososiale hjelpeapparatet, både gjennom styrking av kompetansemiljø som allerede arbeider med relevante problemstillinger og mer praktisk bistand til kommunene, jf. Prop. 78 S (2021–2022).»

Kommentar fra Røde Kors:

Røde Kors er til stede på 40 lokasjoner i 16 distrikter med aktiviteter for flyktninger og gjennom dette arbeidet har vi registrert et stort behov for psykisk helsehjelp og annen psykososial oppfølging. Videre at kapasitet og tilgang på personell som har kompetanse på dette opp mot flyktningers særlige behov, er svært variabel i de forskjellige kommunene i landet. Dette er det viktig å ha fokus på i arbeidet fremover.

Ved spørsmål eller forespørsel om mer informasjon ta kontakt med politisk rådgiver i Norges Røde Kors, Håvard Therkelsen, e-post hth@redcross.no, telefon +47 40 858 858.

Vennlig hilsen

*Kathrine Holden,
leder for humanitære behov og analyse i
Norges Røde Kors*

*Håvard Therkelsen,
politisk rådgiver i
Norges Røde Kors*